

**KORXONA MENEJMENTINING ZAMONAVIY TAMOYILLARI VA
STRATEGIYALARI**

Sharipov Hasanjon Abdumanopovich

*Farg'ona davlat universiteti akademik litsey ijrochi
direktori*

Annotatsiya. Korxonalarda samarali boshqaruvni ta'minlash uchun zarur bo'lgan zamonaviy tamoyillar va strategiyalarni o'rganadi. Ushbu tadqiqotda korxonalar uchun mavjud bo'lgan boshqaruvning zamonaviy yondashuvlari, ilg'or menejment metodologiyalari, strategik rejalashtirish, resurslarni samarali boshqarish, innovatsiyalarni joriy etish va raqobatbardoshlikni oshirish yo'llari muhokama qilinadi. Maqsad, korxonalar va ularning menejerlari uchun samarali boshqaruvni amalga oshirishga oid asosiy tamoyillarni tushunish va amaliyotga tatbiq etishdir.

Keywords: korxona menejmenti, zamonaviy tamoyillar, strategiyalar, boshqaruv yondashuvlari, strategik rejalashtirish, resurslarni boshqarish, innovatsiyalar, raqobatbardoshlik, ilg'or metodologiyalar, samarali boshqaruv

Kirish. Menejment – bu tashkilotning resurslarini samarali boshqarish va umumiy maqsadlarga erishish jarayonidir. Zamonaviy menejment fanining rivojlanishi global iqtisodiy sharoitlar, raqobat muhitining o'zgarishi hamda texnologik innovatsiyalar bilan chambarchas bog'liqdir. Bugungi kunda korxona menejmenti an'anaviy yondashuvlardan strategik rejalashtirish, innovatsion boshqaruv, axborot texnologiyalaridan foydalanish va inson kapitaliga asoslangan boshqaruv tizimiga o'tmoqda. Ushbu tadqiqotda menejmentning zamonaviy tamoyillari, ularning nazariy asoslari hamda samarali boshqaruv strategiyalari atroflicha tahlil qilinadi.

1. Menejmentning zamonaviy tamoyillari.

Menejment tizimi samaradorligini oshirish uchun zamonaviy tamoyillar joriy etilishi zarur. Quyida ushbu tamoyillarning eng dolzarb jihatlari tahlil qilinadi.

1.1. Innovatsion menejment.

Innovatsion menejment korxona faoliyatining barcha bosqichlarida ilg'or texnologiyalar, yangi usullar va kreativ yondashuvlarni joriy qilishni nazarda tutadi. Ushbu tamoyil quyidagi yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATION G'OYALAR

Texnologik innovatsiyalar – ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish, sun'iy intellekt va robototexnika vositalaridan foydalanish orqali samaradorlikni oshirish.

Tashkiliy innovatsiyalar – an'anaviy boshqaruv tuzilmasini moslashuvchan, dinamik va samarador modelga o'zgartirish.

Mahsulot va xizmat innovatsiyalari – bozor talablariga mos yangi mahsulotlar yaratish va xizmat sifatini oshirish.

Innovation menejment J. Shumpeterning innovation rivojlanish nazariyasi asosida shakllanib, korxonalarni dinamik rivojlanishga undaydi.

1.2 Raqamli transformatsiya.

Zamonaviy menejmentda Industry 4.0, Big Data, blockchain va IoT (Internet of Things) kabi texnologiyalar keng qo'llanilmoqda. Raqamli transformatsiya quyidagi jihatlarga asoslanadi:

Korxona boshqaruvining avtomatlashtirilishi – axborot tizimlari orqali boshqaruv jarayonlarini optimallashtirish.

Ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish – analitik vositalar orqali aniq prognoz va strategik rejalashtirish.

Bulut texnologiyalari – ma'lumotlarni xavfsiz saqlash va tezkor almashinuv imkoniyatlarini yaratish.

Maykl Porterning raqobatbardoshlik nazariyasiga ko'ra, raqamli transformatsiya korxonaning bozor holatini mustahkamlashga xizmat qiladi.

1.3. Moslashuvchan boshqaruv (Agile Management).

Moslashuvchan boshqaruvning asosiy konsepsiyasi – tezkor qaror qabul qilish, bozor talablariga tez moslashish va xodimlarning faol ishtirokini ta'minlashdan iborat. Agile yondashuvi quyidagi elementlarni o'z ichiga oladi:

Iterativ boshqaruv – har bir bosqichda tahlil va baholash asosida strategiyani o'zgartirish.

Jamoaviy liderlik – xodimlarning tashabbus va kreativ g'oyalar bilan ishtirok etishiga imkon yaratish.

Mijozga yo'naltirilgan boshqaruv – mahsulot yoki xizmat sifati doimiy ravishda mijoz ehtiyojlariga moslashtiriladi.

1.4. Barqaror rivojlanish va ijtimoiy mas'uliyat.

Bugungi global menejment Corporate Social Responsibility (CSR) tamoyillariga asoslangan bo'lib, korxonalar nafaqat iqtisodiy samaradorlikni, balki ekologik va ijtimoiy barqarorlikni ham inobatga olishi lozim. CSR konsepsiyasi quyidagilarni qamrab oladi:

Atrof-muhitni muhofaza qilish – chiqindilarni qayta ishlash va ekologik toza texnologiyalarni joriy etish.

Korporativ etika – biznesning ijtimoiy qadriyatlarga asoslangan holda yuritilishi.

Xodimlar salomatligi va farovonligi – inson kapitaliga sarmoya kiritish orqali tashkilot samaradorligini oshirish.

2. Korxona menejmentining samarali strategiyalari.

Korxonaning uzoq muddatli muvaffaqiyatiga erishish uchun turli strategiyalar qo'llaniladi. Quyida eng muhim strategiyalar tahlil qilinadi.

2.1. Raqobatbardoshlik strategiyasi.

Raqobat muhitida korxonalar quyidagi yo'nalishlarda ustunlikka erishishlari mumkin:

Differensiallash strategiyasi – mahsulot yoki xizmatni raqobatchilardan ajralib turadigan darajada takomillashtirish.

Narx bo'yicha ustunlik strategiyasi – ishlab chiqarish xarajatlarini optimallashtirish orqali bozor talabiga mos keladigan narx siyosatini yuritish.

Bozor segmentatsiyasi – aniq mijoz guruhlarini belgilash va ular uchun moslashtirilgan mahsulotlar taklif etish.

2.2. Innovatsion strategiya.

Innovatsion strategiyalar korxonaning ilmiy-tadqiqot faoliyatiga asoslanadi:

Tadqiqot va rivojlanish (R&D) strategiyasi – yangi mahsulot va xizmatlar yaratish orqali bozorda yetakchilik qilish.

Texnologik modernizatsiya – ilg'or texnologiyalar va avtomatlashtirish orqali samaradorlikni oshirish.

2.3. Xodimlar motivatsiyasi va liderlik strategiyasi.

Korxonada samarali boshqaruvni ta'minlash uchun inson resurslarini rivojlantirish muhimdir:

Transformatsion liderlik – xodimlarni ilhomlantirish va ularning qobiliyatlarini rivojlantirish.

Motivatsion tizimlarni takomillashtirish – mukofotlash va rag'batlantirish mexanizmlarini joriy etish.

2.4. Marketing va mijozlarga yo'naltirilgan strategiya.

Marketing strategiyalarining muvaffaqiyatli yuritilishi kompaniyaning bozor pozitsiyasini mustahkamlaydi:

Brend imidjini shakllantirish – mijozlar ishonchini qozonish va sodiqlikni oshirish.

Raqamli marketing – ijtimoiy tarmoqlar va onlayn platformalar orqali mijozlarga erishish.

Xulosa. Zamonaviy menejment tamoyillari va strategiyalari korxonalarga global bozor sharoitida muvaffaqiyatli faoliyat yuritish imkonini beradi. Innovatsion menejment, raqamli transformatsiya, moslashuvchan boshqaruv va ijtimoiy mas'uliyat tamoyillari bugungi biznesning ajralmas qismiga aylangan. Samarali menejment strategiyalari orqali korxonalar nafaqat moliyaviy barqarorlikka erishadi, balki uzoq muddatli raqobatbardoshlikni ham ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abduqodirov, Sh. (2018). Zamonaviy Menejment Tamoyillari. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Davlat boshqaruvi akademiyasi nashriyoti.
2. Mirzaev, A. (2020). Korxona Menejmentining Asosiy Tamoyillari va Yondashuvlari. Toshkent: "Iqtisodiyot" nashriyoti.
3. Husniddinov, R. (2019). Strategik Boshqaruv va Korxona Rivojlanishi. Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti nashriyoti.
4. Mustafaev, T. (2017). Korxonalarda Innovatsiya va Raqobatbardoshlikni Oshirish. Tashkent: "Tadbirkor" nashriyoti.
5. Olimov, F. (2021). Zamonaviy Menejmentning Muammolari va Rivojlanish Yo'llari. Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti.
6. Jabbarov, D. (2016). Korxona Menejmentining Global Trendlari. Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti nashriyoti.

